

Årsrapport 1999

HØYKOM

Program for tilskudd til høyhastighetskommunikasjon

Prosjektnr.: 131717/240/298

Prosjekttittel: HØYKOM Program for tilskudd til høyhastighetskommunikasjon

Forord

HØYKOM oversender herved sin årsrapport for første driftsår. Rapporten inneholder en redegjørelse for fremdrift og oppnådde resultater i henhold til Forskningsrådets Retningslinjer for årsrapportering fra brukerstyrte programmer.

Oslo, 30.03.2000

Halvor Bothner-By

Styreleder

Kjell Hansteen

Programkoordinator

Programsekretariat

Guide Consulting AS, Grensen 5 -7, 0159 Oslo

Tlf. 22 34 72 00

Innhold:

SAMMENDRAG	3
1 BAKGRUNN	5
1.1 VURDERINGSKRITERIER.....	5
2 FREMDRIFT	6
2.1 ARBEID MED PROSJEKTENE.....	6
2.2 REGNSKAP.....	7
2.3 AVVIK I FORHOLD TIL FAGLIGE/ØKONOMISKE RAMMER.....	8
3 RESULTATER	9
3.1 BIDRAG TIL UTVIKLING AV SAMARBEIDSRELASJONER.....	9
3.2 BIDRAG TIL UTVIKLING AV NYE OG BEDRE TJENESTER.....	9
3.3 ERFARINGSSPREDNING.....	10
3.4 UTDANNING, OPPLÆRING.....	10
3.5 FORDELING I FORHOLD TIL PRIORITERINGSOMRÅDER.....	11
3.6 NETTVERKENES UTSTREKNING.....	12
3.7 GEOGRAFISK SPREDNING.....	12
3.8 INTERNETTBASERTE HØYHASTIGHETSANVENDELSER I SAMSPILL MED LOKALE BEDRIFTER.....	13
3.9 STRATEGISKE TILTAK, NETTVERKSBYGGING.....	13
4 DRIFT OG INFORMASJON	14
4.1 PROGRAMSTYRETS VIRKSOMHET.....	14
4.1.1 <i>Sammensetning</i>	14
4.1.2 <i>Sekretariat</i>	14
4.1.3 <i>Møter</i>	14
4.1.4 <i>Prosjektledersamling</i>	14
4.1.5 <i>Samarbeid med andre program og tiltak</i>	15
4.1.6 <i>Søkerkontakt</i>	16
4.2 INFORMASJONSTILTAK OG RESULTATSPREDNING.....	16
4.2.1 <i>HØYKOM web</i>	16
4.2.2 <i>Deltakelse på andres arrangementer</i>	16

Sammendrag

Under Nærings- og handelsdepartementets budsjett for 1999 (post 71) ble det opprettet en ordning for "Tilskudd til høyhastighetskommunikasjon". Forvaltningen av denne tilskuddsordningen ble lagt til Norges forskningsråd. Virksomheten ble organisert som et program og fikk navnet "HØYKOM".

Målet med HØYKOM er å støtte offentlige virksomheter med å ta i bruk høyhastighets informasjons- og kommunikasjonsteknologi for å:

- Utvikle nye eller forbedre eksisterende tjenester som det offentlige yter til privatpersoner og næringsliv med sikte på en mer brukerorientert forvaltning.
- Øke og effektivisere samarbeidet mellom ulike offentlige virksomheter.
- Stimulere til læring og kompetanseutvikling i de områder hvor prosjektene settes i gang.

HØYKOM er organisert som et brukerstyrt program etter Forskningsrådets rutiner og instruksjoner. Forskningsrådet ivaretar også sekretariatsfunksjonen for NHDs "Samrådsguppe for HØYKOM". Den består av representanter fra departementene NHD, AAD, SD, SHD, KUF, KD, KRD og Kommunenes Sentralforbund. Gruppen er et rådgivende organ for NHD og skal bl.a. prioritere satsningsområder for HØYKOM.

Forskningsrådet forberedte oppstarten av programmet høsten 1998 bl.a. gjennom informasjonsvirksomhet overfor potensielle søkermiljøer. Et bredt sammensatt styre ble oppnevnt i begynnelsen av 1999 og hadde sitt konstituerende møte den 19.01.99. Sekretariatsfunksjonen ble innledningsvis ivarettatt av Forskningsrådet. Fra 1. mai 1999 har Guide Consulting vært engasjert som programsekretariat med ansvar også for den økonomiske oppfølgingen og utbetaling av støtte til prosjektene Dette innebærer ingen endring av Forskningsrådets ansvarsforhold overfor NHD.

Allmenn utlysning ble foretatt gjennom annonsering i riksdekkende media i mars med søknadsfrist den 28.04.99. Da var det allerede kommet inn og behandlet noen søknader som følge av tidligere informasjonsvirksomhet. Søknader er behandlet fortløpende etter hvert som de har kommet inn. Programsekretariatet har løpende arbeidet med aktiv veiledning og kontakt i forhold til søkere og søkermiljøene.

Programstyret har behandlet i alt 28 søknader i løpet av året. Søknadene har gjennomgående holdt et høyt kvalitetsnivå.

Opprinnelig budsjettforslag for HØYKOM var en ramme på 25 mill.kr. for hvert av årene 1999-2001. Bevilgningen for 1999 ble på 18,0 mill.kr.. Den ble senere redusert til 12,0 mill.kr. under Revidert Nasjonalbudsjett. Reduksjonen i forhold til planlagt ramme ble derved så stor at HØYKOM ikke vil kunne realisere opprinnelige ambisjoner og mål, dersom denne lave rammen videreføres.

Programstyret for HØYKOM har bevilget 8,1 mill.kr. i tilskudd til 22 prosjekter i 1999. Det er gitt tilsagn for 7,7 mill.kr. for 2000 og 3,0 mill.kr. for 2001 betinget av Stortingets bevilgning til programmet.

Mer enn halvparten av HØYKOMs prosjekter omfatter samarbeid mellom offentlige virksomheter ut over egne etatsgrenser. Fire av fem hovedprosjekter har som siktemål å skape et nytt eller kvalitativt bedre tjenestetilbud i forhold til publikum og/eller næringsliv. Mer enn halvparten av prosjektene har eksplisitt aktiviteter for å spre egne erfaringer.

Helse- og omsorgstjenester, utdanning og opplæring, geografiske informasjonssystemer, informasjonstjenester mot publikum og næringsliv, samordningstiltak innenfor offentlig forvaltning og i det offentlige samspill med næringslivet og sentraliserte tjenester med tilgang fra hele landet er utpekt som prioriterte områder for HØYKOM. Nesten halvparten av prosjektene (10 av 22) faller innenfor gruppen samordningstiltak. En nesten like stor andel (9 av 22) faller innenfor gruppen informasjonstjenester. Med unntak av ett område, sentrale landsdekkende tjenester, er alle prioriterte områder godt ivaretatt.

HØYKOM er en landsdekkende ordning, men med hovedvekt på distriktene. Av støttemidlene er 71 % tildelt prosjekter innenfor virkeområdet for distriktpolitiske virkemidler.

Det har vært avholdt 8 møter i Programstyret og en samling for prosjektledere. Samrådsgruppen har holdt 2 møter i 1998 og 4 møter i 1999.

HØYKOM har gjennom året hatt en jevn pågang av potensielle søkere. Som et gjennomsnitt har sekretariatet til enhver tid hatt omlag ti konkretiserte potensielle søknader under behandling.

Det er etablert et eget Internett web-sted for HØYKOM. Her formidles informasjon fra programforvaltningen, fagstoff og aktualitetstoff i form av linker til artikler i den elektroniske nyhetspressen. Webløsningen er et ledd i HØYKOMs opplæringstilbud og videreformidling i videre forstand.

Det er registrert et behov for veiledning med hensyn til utforming av prosjekter og valg av teknologi ut over det som Programsekretariatet har hatt resurser til å tilby. Dette er særlig en utfordring i forhold til programmets overordnede motiv om å stimulere til læring og kompetanseutvikling i bruk av avansert informasjons- og kommunikasjonsteknologi i alle deler av landet. Programstyret har tatt initiativ til å iverksette tiltak for systematisk uthenting og videreformidling av erfaringer som innvinnes i prosjektene.

1 Bakgrunn

I St prp nr 1 (1998-99) for Nærings- og handelsdepartementet og i St meld nr 38 (1997-98) om IT-kompetanse i et regionalt perspektiv, ble en ordning for "Tilskudd til høyhastighets-kommunikasjon" foreslått for å støtte offentlige virksomheter over hele landet i å ta i bruk avanserte former for informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT). Forvaltningen av ordningen ble lagt til Norges forskningsråd, som organiserte dette som et program under tittelen "HØYKOM". I ovennevnte dokumenter er grunnleggende føringer nedfelt. I tillegg foreligger føringer basert på proposisjonen i tilsagnsbrev og tilskuddsregelverk for ordningen. Essensen av disse føringer er nedfelt i Forskningsrådets Programbeskrivelse av 9. mars 1999.

Tilskuddsmidlene skulle bevilges til:

- investeringer knyttet til anvendelser og informasjonsutveksling der det er behov for stor nettkapasitet
- opplæring og veiledning om og bruk av høyhastighetskommunikasjonsteknologi
- utprøving gjennom pilotprosjekter

HØYKOM er organisert som et brukerstyrt program etter Forskningsrådets normale rutiner og instruksjer. Det er etablert et programstyre og et programsekretariat ledet av en programkoordinator. Programsekretariatet er lagt utenfor Forskningsrådets administrasjon uten at det innebærer endring av Forskningsrådets ansvarsforhold overfor NHD.

Som en støtte for sin oppfølging av HØYKOM programmet opprettet NHD en Samrådsgruppe med deltakelse fra de mest relevante departementene, Forskningsrådet og Kommunenes Sentralforbund. Samrådsgruppen ledes av Nærings- og handelsdepartementet. Forskningsrådet har ansvar for sekretæriatsfunksjonen.

Samrådsgruppen skal:

- Prioritere satsingsområder for tildeling av tilskudd
- Gi synspunkter vedrørende eventuell samordning mot andre igangværende tiltak i sektorene
- Gi synspunkter på de rapporter som NHD mottar om resultatene av ordningen

Medlemmene i Samrådsgruppen skal også fungere som kontaktpersoner for sine respektive departementer og om nødvendig også for underliggende virksomheter. Samrådsgruppen skal ikke behandle og beslutte søknader.

1.1 Vurderingskriterier

Formålet med HØYKOM er å stimulere offentlige etater til å anvende moderne høyhastighets informasjons- og kommunikasjonsteknologi for å:

- Utvikle nye eller forbedre eksisterende tjenester som det offentlige yter til privatpersoner og næringsliv med sikte på en mer brukerorientert forvaltning
- Øke og effektivisere samarbeidet mellom ulike offentlige virksomheter
- Stimulere til læring og kompetanseutvikling i de områder hvor prosjektene settes i gang.

I henhold til tildelingsbrevet fra NHD til Forskningsrådet skal HØYKOMs aktivitet og måloppnåelse rapportere og vurderes i forhold til følgende kriterier:

- Antall samarbeidsrelasjoner i forhold til offentlige virksomheter og bedrifter
- Antall nye eller kvalitativt bedre tjenester som offentlige virksomheter yter til publikum og næringsliv
- Gjennomførte tiltak for å spre erfaringene fra prosjektene til andre offentlige virksomheter
- Gjennomførte tiltak innen læring og videreutdanning.

Gjennom sin virksomhet vil HØYKOM direkte og indirekte bidra til å forbedre IKT infrastruktur og tjenestetilbud for både næringslivet og offentlig forvaltning over hele landet..

2 Fremdrift

Arbeidet med å etablere HØYKOM som et program startet allerede høsten 1998. Forskningsrådet engasjerte da eksterne resurser for å forberede oppstarten av programmet bl.a. gjennom informasjonsvirksomhet overfor aktuelle søkermiljøer og tilretteleggelse av de første møtene i Samrådsgruppen samme høst.

Programstyret ble oppnevnt i begynnelsen av januar 1999 og hadde sitt konstituerende møte den 19.1.1999, der den første prosjektsøknaden ble tatt opp til behandling.

2.1 Arbeid med prosjektene

For å fremskynde prosjektbevilgninger mest mulig ble det i begynnelsen av mars 1999 sendt brev til alle kontakter som da var etablert med tilbud om å søke støtte med særskilt frist 8.4.1999. Allmenn utlysning av tilskuddsordningen ble formelt kunngjort gjennom annonsering i riksdekkende media 17. mars 1999 med søknadsfrist den 28. april 99.

De første prosjektbevilgningene ble gjort i programstyrets møte 21.4.1999, mens søknadene som kom pr 28.4.1999 ble behandlet i programstyrets møte 21./22.6.1999. Senere er søknadene behandlet etter hvert som de har kommet inn.

Programstyret utarbeidet våren 1999 i henhold til sitt mandat, en Programplan med utdyping av programmets mål, faglige prioriteringer og framdriftsplan. Planen ble oversendt Forskningsrådet i august. Prioritering av satsingsområder ble behandlet av Samrådsgruppen på dens møte den 26. august. Gjeldende utgave (versjon 2.0) er vedtatt av

Kommunalt servicekontor i Torsken kommune

Torsken kommune har ca 1200 innbyggere og ligger på ytre del av Senja. Geografisk sett er kommunen delt i to. Fra Sørbygda er det 80 km å kjøre til kommunesenteret i Gryllefjord.

Torsken kommune ønsket å vurdere om høyhastighetskommunikasjon kunne forbedre servicetilbudet til innbyggerne i den sørlige del av kommunen .

I et forprosjekt i 1999 ble erfaringer med etablering av offentlige servicekontorer, både innenlands og i andre land i Norden vurdert. Kommunen valgte å gå etablere et servividere. de , og man søkte og fikk støtte til et hovedprosjekt som løper i 2000 og 2001.

Programstyret for HØYKOM på møte den 8. september.

Ved utløpet av den allmenne søknadsfristens 28. april var det mottatt 8 søknader med et samlet søknadsbeløp på omlag 14 mill.kr. Det kom inn mange søknader også i fortsettelsen, så ved avslutningen av Programstyrets møte den 1. juni var i alt 20 søknader første gang behandlet.

Programsekretariatet har under årets løp arbeidet aktivt med veiledning og kontakt i forhold til søkere og søkermiljøene. Søknader har når de er lagt fram til behandling i Programstyret, gjennomgående holdt et høyt kvalitetsnivå.

Programstyret har i 1999 hatt 28 søknader til formell behandling. I flere tilfelle er søkerne blitt invitert til å revidere søknaden i tråd med synspunkter og momenter kommet fram under søknadsbehandlingen i Programstyret. Dette har bidratt til at det er registrert relativt få formelt avviste søknader, kun fem prosjekter er formelt avslått/trukket tilbake.

Programstyret skiller mellom tre former for prosjektvirksomhet: Forprosjekter, Hovedprosjekter og Spesielle tiltak. Programstyret har ønsket å stimulere til bruk av forprosjekter, og prosjektporteføljen for 1999 omfatter 11 forprosjekter. Disse har i seg en betydelig komponent av faglig kompetanseutvikling. De vil typisk kunne ut i konsepter, klargjøring av brukerbehov, forståelse av teknologiske muligheter og ønsker om tilbud av tjenester.

Relativt mange av forprosjektene har hatt sluttdato 31.12.1999. Det forventes å gi opphav til mange søknader om hovedprosjektmidler tidlig i 2000. Siden hovedprosjekter normalt har en høyere kostnadsramme enn forprosjektene vil det medføre stort press på disponible tilskuddsmidler

2.2 Regnskap

Bevilgningen til HØYKOM i 1999 var på 12 mill.kr. Årets regnskap er belastet med kostnader knyttet til programmets oppstartning i 1998. Kostnader til sekretariat, programstyre og samrådsgruppen er i 1999 2,0 mill.kr.

Tabell 1: Prosjekter pr. 31.12.99 Bevilgninger og tilsagn

	År 1999	År 2000	År 2001	S
▶ 1001/240 HØYKOM-Bø	330 000	0	0	0
▶ 1002/240 Utredning av forsøk med høyhastighetsnett i IT-byen Steinkjer	100 000	0	0	0
▶ 1003/240 NettKikk - Telemedisinsk kikkhullskirurgi i Midt-Norsk Helsenet	750 000	0	0	0
▶ 1004/240 Anvendelse av høyhastighetskommunikasjon i lokalsamfunnsprosjektet "IT-byen Halden	700 000	850 000	850 000	0
▶ 1006/240 Bredbåndstjenester i den hjemmebaserte omsorgstjenesten	120 000	0	0	0
▶ 1007/240 Holmestrand nett - høyhastighetskommunikasjon i lokalnett for informasjon, samarbeid i	775 000	0	0	0
▶ 1008/240 Distribuert offentlig servicekontor i Torsken kommune - forprosjekt	260 000	0	0	0
▶ 1009/240 Høyhastighets infrastruktur til distriktskolene - HØYDIS	700 000	0	0	0
▶ 1010/240 Bredbåndnett i Nord-Norge (forprosjekt)	350 000	0	0	0
▶ 1012/240 Høyhastighetsforbindelse til Båtsfjord	120 000	0	0	0
▶ 1014/240 HØYKOM - WAN via kabel-TV og trådløst LAN	300 000	0	0	0
▶ 1016/240 Bruk av høyhastighetsnett ved fjernundervisning av byggesak og GIS ved høyskolen i G	550 000	0	0	0
▶ 1017/240 LiNK - Lokale informasjonsnettverk i Numedal/Kongsberg	275 000	750 000	300 000	0
▶ 1019/240 Høyhastighetsnett i Gloppen kommune	900 000	0	0	0
▶ 1020/240 Samordna høyhastighets infrastruktur for regionale og nasjonale informasjonstjenester	900 000	800 000	800 000	0
▶ 1021/240 Anvendelse av høyhastighetskommunikasjon for bedre pasientbehandling ved sykehus	100 000	1 000 000	0	0
▶ 1022/240 HøyKom Sunndal	0	350 000	0	0
▶ 1023/240 Distribuert Offentlig Servicekontor i Torsken kommune	0	1 800 000	1 000 000	0
▶ 1024/240 Den nasjonale kunnskapsparken - forprosjekt	118 000	177 000	0	0
▶ 1025/240 Høyhastighetskommunikasjon for utveksling av geodata - Fase 1	500 000	500 000	0	0
▶ 1026/240 HøyKult - Høyhastighetsnett til kultur- og underholdningsprosjekt i Trondheim for eldre	0	75 000	0	0
▶ 1027/240 NettOpp - Desentral kirurgisk/endoskopisk poliklinikk på Oppdal	0	1 400 000	0	0
▶ FVO-01 HØYKOM web	125 000	0	0	0
▶ FVO-02 Prosjektledersamling '99	40 000	0	0	0
▶ FVO-03 Tilgjengeliggjøring av fagstoff	150 000	0	0	0
	8 163 000	7 702 000	2 950 000	

Tilsagn om tilskudd i årene 2000 og 2001 er gitt under forutsetning om Stortingets tilslutning.

Ved utløpet av året 1999 var 1,5 mill.kr. av årets disponible midler ikke disponert til spesifikke prosjekter. Programstyret ber om at disse midlene overføres til år 2000.

Utbetalingen av støtte til det enkelte prosjekt skjer etterskuddsvis og i henhold til Forskningsrådets ordinære regnskapsrapportering. Det medfører at det oppstår et etterslep for utbetaling av midler. Ved årsslutt er det utbetalt 4,6 mill.kr. på grunnlag av godkjente innkomne regnskapsrapporter.

Tabell 2: Samlede innrapporterte prosjektkostnader per. 3. tertial 1999

- Posten "Andre driftskostnader" omfatter direkte prosjektrelaterte kostnader som vare og tjenester knyttet til prosjektet. For HØYKOMs vedkommende bl.a.linjeleie

Kostnadsposter			1999	
Personal- og indirekte kostnader		kr	3 327 692	
Innkjøpte tjenester		kr	1 512 214	(Konto 8920)
Utstyr		kr	1 512 785	
Andre driftskostnader		kr	4 723 638	
Sum totale kostnader	100 %	kr	11 076 329	
Finansieringsposter (føres både i kroner og %)				
Egenfinansiering	40 %	kr	4 475 911	(Konto 8911)
Annen offentlig finansiering	10 %	kr	1 111 550	(Konto 8913)
Privat finansiering	3 %	kr	335 384	(Konto 8914)
Forskningsrådets andel	42 %	kr	4 605 728	

2.3 Avvik i forhold til faglige/økonomiske rammer

I budsjettframlegget for 1999 foreslo Nærings- og handelsdepartementet at HØYKOM skulle tildeles 25 mill.kr. for dette året. Stortinget besluttet å bevilge 18 mill.kr. I forbindelse med Revidert Nasjonalbudsjett våren 1999 ble rammen redusert ytterligere til 12,0 mill.kr. Reduksjonen i forhold til planlagt ramme ble derved så stor at HØYKOM neppe vil kunne realisere opprinnelige ambisjoner og mål, dersom denne lave rammen videreføres

Det er forventet at den økonomiske rammen for år 2000 vil bli på et nivå som tillater at Programstyret kan følge opp de tilsagn om støtte som er gitt til prosjekter som er påbegynt og løper over flere, og at man i tillegg har rom for å fange opp en rimelig mengde nye initiativer. (Se tabell 1 for oversikt over bevilgninger og tilsagn)

3 Resultater

Programsekretariatet har etablert en database over HØYKOM-prosjektene. I det følgende er fokusert på de måloppfyllelseskriterier som er angitt i tildelingsbrevet for 1999.

3.1 Bidrag til utvikling av samarbeidsrelasjoner

Mer enn halvparten av HØYKOMs prosjekter omfatter samarbeid mellom offentlige aktører ut over egne etatsgrenser. For undergruppen hovedprosjekter, går samarbeidet i 5 av 11 tilfelle også over flere forvaltningsnivåer.

Når det gjelder samarbeid mellom det offentlige og næringslivet er situasjonen at fire hovedprosjekter vil bidra til at næringslivet som bruker av offentlige tjenester skal oppleve en forbedring gjennom utnyttelse av høyhastighetskommunikasjon.

Svært mange av prosjektene omfatter et samarbeid mellom en offentlig enhet og næringslivet i egenskap av leverandør av teletjenester. (Syv av 11 hovedprosjekter.).

Alle de norske leverandørene av fastlinjenett er representert.

3.2 Bidrag til utvikling av nye og bedre tjenester

HØYKOM skal rapportere sitt bidrag til nye eller kvalitativt bedre tjenester som det offentlige yter til publikum og næringsliv. Vi har valgt å ikke inkludere skoleprosjektene i vår rapportering på dette punktet.

Fire av fem av HØYKOMs hovedprosjekter (80 %) regnes å ha bidratt til at det skapes et nytt eller kvalitativt bedre tjenestetilbud i forhold til publikum og/eller næringsliv. I tillegg er dette aspektet tilstede i alle 11 forprosjekter.

Hjemmehjelp med trådløs høyhastighetskommunikasjon

I Alta er det gitt støtte til et prosjekt som har kartlagt behov og muligheter ved utnyttelse av høyhastighetskommunikasjon i den hjemmebaserte omsorgstjenesten. Fire områder pekte seg ut:

- Kontakt med lege
- Tilgang til informasjon
- Sikkerhet for personell
- Løpende rutinemessig tilsyn

Forprosjektet utviklet og prøvde ut en mobil mottaker/sender for montering på bil. På den måten oppnår man høyhastighets radiodekning av pasientens bolig i forbindelse med hjemmebesøk.

Det er også gjort forsøk med ulike bærbare terminaler. HØYKOM har nå gitt støtte til en videreføring hvor hovedfokus er utnyttelse og innføring i hjemmetjenestens organisasjon.

Tabell 3: Klassifisering av HØYKOMs prosjekter

Noter til tabellen:

- Samme prosjekt vil være regnet med i flere kolonner dersom det oppfyller flere kriterier
- Prosjekter er talt opp uten hensyn til størrelse på bevilget tilskudd

	Samarbeidsrelasjoner					Bedre tjenester og anvendelser		Erfarings-spredning	Tiltak innenfor læring og videreutdanning	
	Samme etatstype	Mot andre etater	Over forvaltningsnivåer	Mot næringsliv som bruker	Mot næringsliv som tjenesteleverandør	Nye eller kvalitativt bedre tjenester	Nye eller kvalitativt bedre anvendelser	Tiltak for å spre erfaringer	Undervisning og utdanning	Opplæring og veiledning om og bruk av HH IKT
SUM	6	12	8	6	8	20	1	12	5	7
Hovedprosjekter	3	7	5	4	7	9	0	8	2	6
Forprosjekter	3	5	3	2	1	11	1	4	3	1

3.3 Erfaringsspredning

12 av 22 prosjekter har eksplisitt uttrykt at man skal iverksette tiltak for å spre erfaringer vunnet i tilknytning til prosjektarbeidet.

Programstyret vil dessuten iverksette særskilte tiltak for videreformidling av erfaringer fra prosjektene.

3.4 Utdanning, opplæring

HØYKOM skal eksplisitt rapportere om gjennomførte tiltak innen læring og videreutdanning.

I det statistiske materialet har vi valgt å skille mellom to forhold for å klargjøre innsatsen innenfor feltet.

1. Prosjekter med tilhørighet innenfor undervisningssektoren
 - Fem prosjekter (av 22) ligger innenfor undervisningssektoren.
2. Prosjekter som innebærer veiledning og opplæring i bruk av høyhastighets IKT.
 - Seks prosjekter (av 22) innebærer opplæring og veiledning i bruk av høyhastighets IKT.

For øvrig kan påpekes at samtlige prosjekter som konsekvens av sine innhold medfører en læringseffekt mht. bruk av høyhastighets IKT.

3.5 Fordeling i forhold til prioriteringsområder

For HØYKOM er følgende områder prioritert:

- Helse- og omsorgstjenester med særlig fokus på telemedisin og tjenesteyting i lokalsamfunnet
- Utdanning og opplæring både i forhold til privatpersoner, offentlig sektor og næringsliv med særlig fokus på interaktiv, og nettbasert læring og kompetanseutvikling
- Geografiske informasjonssystemer og kart med tilhørende tjenester
- Informasjonstjenester til privatpersoner og næringsliv med særlig fokus på multimedia tjenester med høye krav til båndbredde. Eksempelvis tilbud fra biblioteker og museer, og informasjonstjenester¹ som kan bidra til å fremme fremkommelighet og sikkerhet i trafikken. Informasjonstjenester og databaser for funksjonshemmede vurderes som områder med potensielt store gevinster
- Samordningstiltak innenfor offentlig forvaltning og i det offentliges samspill med næringslivet med særlig fokus på samspill mellom ulike forvaltningsnivåer, eksempelvis offentlige servicekontorer (fysiske eller via nettverk) og multimediaorienterte publikumstjenester
- Sentraliserte tjenester med tilgang fra hele landet. Det er viktig at tjenester og kompetanse i sentrale strøk kan bli tilgjengelig i distriktene, men også vice versa.

Tabell 4: Prosjekter på prioriteringsområder (antall og Mill.kr.)

Noter til tabellen:

- Samme prosjekt vil være regnet med i flere kolonner dersom det oppfyller flere kriterier
- Prosjekter er talt opp uten hensyn til størrelse på de enkelte tilskuddene
- Samlet bevilgningsbeløp er fordelt på flere områder der det er relevant

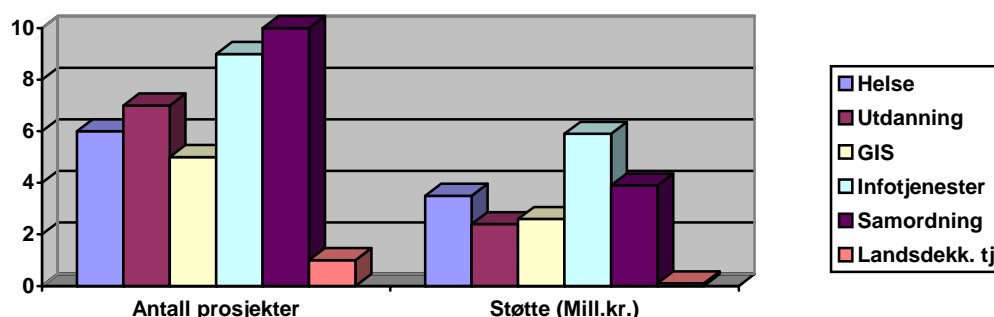
Underkategorier under hovedområder er skyggelagt	Helse og omsorg			Utdanning og opplæring		GIS og kart	Infotjenester	Multimedia	Funksjonshemmede	Samordningstiltak	Over forvaltningsnivåer	Multimediaorienterte publikumstjenester	Sentraliserte landsdekkende tjenester
	Telemedisin	Lokal tjenesteyting	Interaktiv, nettbasert										
Totalt	6	4	3	7	2	5	9	5	1	10	4	7	1
Hovedprosjekter	3	3	1	3	1	3	4	4	0	3	2	3	0
Forprosjekter:	3	1	2	4	1	2	5	1	1	7	2	4	1
Beløp (Mill.kr.)	3,5			2,4		2,6	5,9			3,9			0,1

HØYKOM har prosjekter innenfor alle de prioriterte områdene. Det finnes hovedprosjekter innenfor alle områder med unntak av "Sentrale landsdekkende tjenester". Sistnevnte område har kun forprosjekt. Programstyret ønsker å øke andelen prosjekter med denne profilen og vil ta initiativer i den retning i året som kommer.

¹) Informasjonstjenester oppfattes i vid forstand som offentlige tjenester, dog ikke som tiltak/handlinger som ikke innebærer et element av informasjonsoverføring

Figur 1 viser i tillegg til en fordeling av antall prosjekter per prioriteringsområde, en fordeling av tildelte midler i forhold til samme. Midler til prosjekter som dekker opp flere prioriteringsområder er i det siste tilfellet fordelt på de aktuelle områdene.

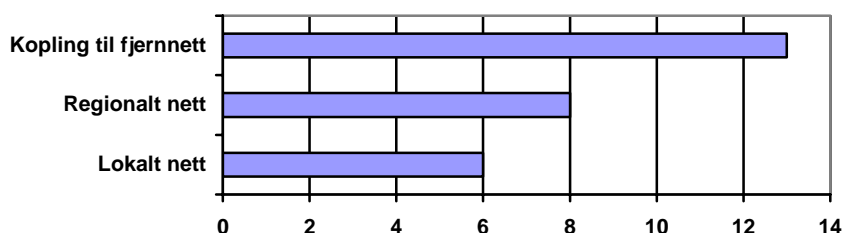
Figur1: Prosjekter etter prioriteringsområde (antall og mill.kr.)

Nettverkens utstrekning

Det er interessant å observere i hvilken grad nettverkene som skapes i prosjektene strekker seg utover de lokale virksomhetsområdene. Et typisk mønster er at nettverkene først etableres innenfor lokalområder og/eller spesialområder, for deretter å utvides og sammenknyttes mot naboerområder.

Figur 2: HØYKOM støttede nettverk etter type (antall)

3.6 Geografisk spredning

HØYKOM er en landsdekkende ordning, men med hovedvekt på distriktene. Tabellen nedenfor viser hvordan bevilgede midler og tilsagn for årene 2000 og 2001 fordeler seg på virkeområdene for distriktspolitiske virkemidler. Område A er område med høyest bruk av distriktspolitiske virkemidler. Graderingen er fra A til D. Klassifisering U er brukt for prosjekter i områder som befinner seg i geografiske områder som faller utenfor denne ordningen.

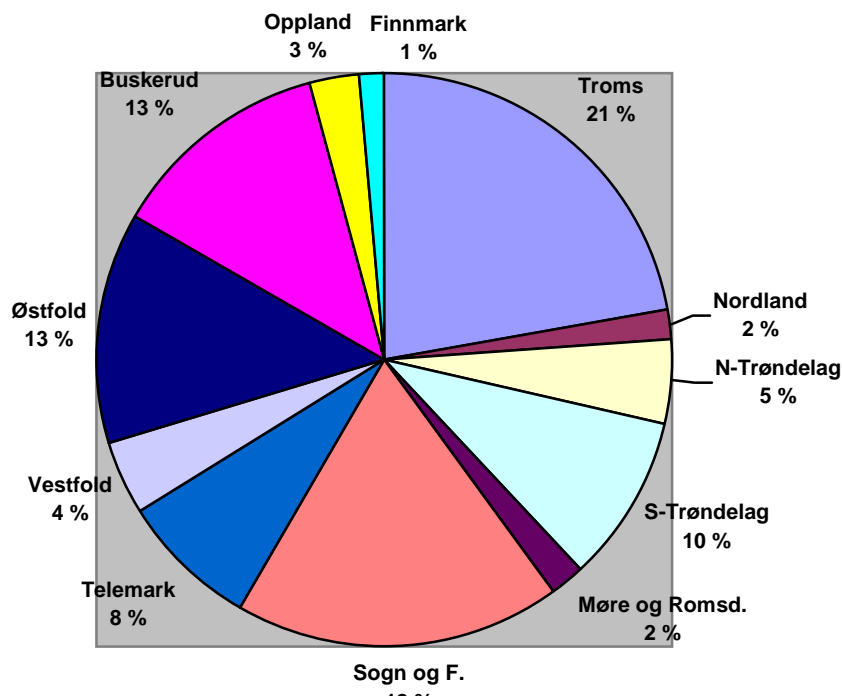
Tabell 5: Tildelte midler fordelt på DU-virkeområder

- Alle tall i kr.

DU område	År 1999	År 2000	År 2001	SI
A	240 000	0	0	
B	2 010 000	3 200 000	1 000 000	
C	2 580 000	1 150 000	800 000	
D	415 000	1 750 000	300 000	
U	2 918 000	1 602 000	850 000	
Totalt	8 163 000	7 702 000	2 950 000	

Det er bevilget og gitt tilsagn for ca 18,8 mill.kr. for de tre årene 1999 - 2001. Figuren viser hvordan disse samlede midlene fordeler seg på landets fylker.

Figur 3: Midler tildelt for årene 1999 - 2001 fordelt på fylker

3.7 Internettbaserte høyhastighetsanvendelser i samspill med lokale bedrifter

Næringsdepartementet har bedt om at HØYKOM omfatter "*Minst ett konkret eksempel på en Internet basert høyhastighetsanvendelse der minst en lokal bedrift er involvert*".

Dette forholdet er til stede i to av årets prosjekter: P.nr 1017/240 LiNK - Lokale informasjonsnettverk i Kongsberg/Numedal og P. nr. 1019/240 Høyhastighetsnett i Gloppen kommune. Flere av forprosjektene vil lede opp til denne type konstellasjoner, eksempelvis forprosjektet i Båtsfjord. Et eventuelt hovedprosjekt her vil medføre samarbeide med lokale fiskeribedrifter

3.8 Strategiske tiltak, nettverksbygging

HØYKOM har gjennom sin søknadsbehandling bidratt til at ulike fagmiljøer innenfor Geografiske informasjonssystemer (GIS) har utviklet et nærmere samarbeid i året som har gått. Statens kartverk og Norsk institutt for Jord og Skogkartlegging (NIJOS) fremmet hver sin søknad som etter oppfordring fra HØYKOM senere er omarbeidet til en felles søknad.

4 Drift og informasjon

4.1 Programstyrets virksomhet

4.1.1 Sammensetning

Programstyret for HØYKOM har i 1999 bestått av følgende personer

- Dr.ing. Halvor Bothner-By, Excotel, Styreleder
- Kontorsjef Kari Berg, Høgskolen i Finnmark
- Oppmålingssjef Tore Bø, Stavanger kommune
- Ass. fylkesmann Tormod Karlstrøm, Fylkesmannen i Hedmark
- Personal- og administrasjonssjef Marit Schønberg, Nord-Trøndelag fylkeskommune

- I tillegg har følgende personer deltatt på Programstyrets møter
- Rådgiver Frank Norderhaug, Forskningsrådets kontaktperson
- Rådgiver Vigdis Olsen, Nærings- og handelsdepartementet, observatør

Styreleder fungerer også som sekretær for Samrådsgruppen.

4.1.2 Sekretariat

Sekretariatsfunksjonen ble fram til 1. juli 1999 ivaretatt av Forskningsrådet med Frank Norderhaug som programkoordinator.

Fra 1. mai 1999 ble Guide Consulting AS engasjert som programsekretariat. Guide Consulting har også ansvar for den økonomiske oppfølgingen og utbetaling av støtte i henhold til regnskapsrapporter fra prosjektene.

Fra 1.7.1999 overtok Kjell Hansteen som programkoordinator med Anne Næsje som ansvarlig for oppfølging og sekretærfunksjoner. Frank Norderhaug ble da Forskningsrådets kontaktperson for programmet.

4.1.3 Møter

Det har vært avholdt 8 møter i Programstyret i 1999.

Programkoordinator har deltatt på Samrådsgruppens fire møter i 1999.

4.1.4 Prosjektledersamling

Det har vært arrangert en prosjektledersamling 29.10.1999. Alle prosjektene var representert på denne samlingen. Samlingen omfattet to sesjoner:

1. Rapportering fra hvert enkelt program om status og framdrift
2. Faglige presentasjoner fra inviterte foredragsholdere
 - Utviklingstrekk innen avansert kommunikasjon v/Halvor Bothner-By, Excotel

Høyhastighetsnett i GIS undervisning

Foreningen GeoLok, Høgskolen i Gjøvik, Statens Kartverk, Norske Sivilingeniørers Forening og Nettskolen samarbeider om utvikling av kompetansegivende utdanning i bruk av geografiske informasjonssystemer (GIS). Undervisningen er spesielt innrettet mot behov innenfor kommunal sektor.

Utnyttelse av høyhastighetsnett gjør det mulig å tilby denne undervisningen også til personer som ikke ønsker eller ikke kan, være borte fra hjemstedet i lengre perioder om gangen.

Kursopplegget vil være en integrert del av NIF's GIS konferanse høsten 2000.

- Muligheter i dag ved utnyttelse av radiobaserte løsninger v/ Bjørn Kjeseth, UpGrade Communication
- Kabel-TV. Alternativ bærer av bredbåndstjenester v/ Øyvind Kjus, Post- og teletilsynet
- Digital motorvei til stuedøra for alle i Norge v/ Marius Ødegaard, NERA

4.1.5 Samarbeid med andre program og tiltak

I forarbeidene til HØYKOM ble det fremhevet at programmet skulle samarbeide med en rekke igangværende tiltak og virksomheter (sitat fra NHD notat av 03.07.98):

...” Den konkrete aktiviteten skal søkes samordnet med eksisterende tiltak og prosjekter i tilknytning til NIN i NFR, den tverrsektorielle nettutviklingen i offentlig forvaltning i regi av AAD, den sektorbaserte nettutviklingen, særlig i tilknytning til helsesektoren (SHD), miljøsektoren (MD), kultursektoren (KD), samt nettutviklingen i utdannings- og forskningssektoren (KUF), herunder prosjekter i tilknytning til UNINETT. Det må legges vekt på å trekke veksler på erfaringer fra regionale samarbeidsfora som f eks IT-forum i Sogn- og Fjordane. Hvordan samordning evt skal skje drøftes nærmere med de berørte parter og på grunnlag av konkrete søknader.

Det legges til grunn at denne stimuleringsordningen ses i sammenheng med politikken for forvaltningsutvikling i regi av AAD. Spesielt pekes på konseptet for elektronisk forvaltning, som skal fremme en åpen, effektiv og brukerorientert forvaltning, blant annet gjennom etablering av en landsdekkende og sammenhengende nettinfrastruktur for offentlig sektor. ”

I virketiden til HØYKOM har disse kontaktene foregått:

- Løpende kontakt med NIN og spesielt samråd i tilfeller der prosjekter har inngrep i de samme miljøene; - NIN er i prinsippet rettet mot næringsliv mens HØYKOM er rettet mot offentlig virksomhet, men overlapp skjer eksempelvis innenfor helsesektoren og undervisningssektoren.
- Løpende faglig kontakt er opprettholdt med Forvaltningsnettprosjektet, med innspill mht. behovene spesifikt for området høyhastighetskommunikasjon. Deltakelse på FNS' regionale samling i Trondheim og presentasjon av HØYKOM i den sammenheng.
- Løpende nær kontakt med fagmiljøet i UNINETT, og i aktuelle tilfeller er bevilgninger gitt med henvisning til å søke bruk av de mulighetene som finnes der. Ytterligere ønske fra Programsekretariatet om kontakt med KUF for å søke praktisk samarbeid om synergigevinster har bare i meget begrenset grad kunnet gjennomføres i det nåværende arbeidspresset.
- Målsettingen om nettutviklingen i offentlig forvaltning er aktivt understøttet gjennom de utvalg av satsningsområder og tilskuddsbevilgninger som er foretatt, særlig innenfor de kommunale områdene.
- Betydelige deler av programmets midler er bevilget til prosjekter i helsesektoren som skal inngå i de nylig etablerte planer for helsenettverk.
- Samspill med Regionalpolitisk avdeling i Kommunal- og regionaldepartementet i tilknytning til konkrete søknader.

4.1.6 Søkerkontakt

Sekretariatet har gjennom året en jevn pågang av potensielle søkere. Som et gjennomsnitt har sekretariatet til enhver tid omlag ti potensielle søkere under bearbeiding.

Det er registrert et behov for veiledning med hensyn til utforming av prosjekter og valg av teknologi ut over det som Programsekretariatet har hatt resurser til å tilby. Dette er særlig en utfordring i forhold til programmets overordnede motiv om å stimulere til læring og kompetanseutvikling i bruk av avansert informasjons- og kommunikasjonsteknologi i alle deler av landet.

4.2 Informasjonstiltak og resultatspredning

4.2.1 HØYKOM web

HØYKOM har etablert et eget Internett web-sted (www.forskningsradet.no/program/hoykom). I første omgang formidler det informasjon fra programforvaltningen, aktualitetstoff i form av notiser og pekere til artikler i den elektroniske nyhetspressen og noe fagstoff. Webløsningen er et ledd i HØYKOMs opplæringstilbud og videreformidling i videre forstand.

Programstyret har satt av midler til en løpende og systematisk formidling av fagstoff til prosjektene og andre interessenter, men sekretariatsarbeidet med dette har måttet vike for andre aktiviteter, bl.a. søknadsutvikling. Det er imidlertid like etter årssiktet, gitt støtte til prosjekt hvor det skal fremstilles en multimedia presentasjon å forklare og motivere til bruk av høyhastighetskommunikasjon..

4.2.2 Deltakelse på andres arrangementer

- Deltakelse på IT forum på Vestlandet
- Deltakelse på Forvaltningsnettets regionale møte i Trondheim
- Åpning av høyhastighets nett i BØ
- Besøk ved høyskolen i Alta
- ”Telemed 98”
- Næringslivsdagene i Tromsø 1999